

Europos regionų komiteto nuomonė „Prevencinio prisitaikymo prie klimato kaitos galimybės ir sinergija siekiant skatinti tvarumą ir gyvenimo kokybę regionuose ir savivaldybėse: kokių pagrindinių sąlygų tam reikia?“

(2021/C 37/06)

Pranešėjas	Markku MARKKULA (FI/EPP), Espo miesto tarybos pirmininkas
Pamatinis dokumentas	Pirmininkaujamosios valstybės prašymas (41 straipsnio b punkto i papunktis)

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Visuotinės nepaprastosios padėties skelbimas siekiant paspartinti veiksmus

1. pabrėžia, kad politikos formuotojai turėtų klimato kaitą vertinti kaip nepaprastą padėtį ir visuotinę grėsmę, į kurią reikia reaguoti kartu, bendrais veiksmais ir normomis šalinant sustabarėjusias struktūras ir įveikiant kliūtis. ES turėtų imtis aktyvaus vadovaujamojo vaidmens pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir atsparesnės visuomenės, kad būtų užtikrintos palankios gyvenimo sąlygos, ir užtikrinti, kad Europos įmonėms ir viešoms bei privačioms įstaigoms visame pasaulyje būtų taikomos aiškios, patikimos ir lygiavertės procedūros;
2. pabrėžia, kad svarbu, jog miestai ir regionai atliktų aktyvų vaidmenį ir suvienytų jėgas su vietos ir tarptautine pramone siekiant prisitaikyti prie klimato kaitos ir ją sušvelninti, priimdami vis platesnio užmojo ir realistiškus tikslus, ir pabrėžia, kad labai svarbu paspartinti veiksmus visose atitinkamose ES politikos srityse, didinti prisitaikymo prie klimato kaitos finansavimą, kartu kurti tinkamus prisitaikymo metodus ir priemones, stiprinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir keitimąsi patirtimi bei geriausia praktika, didinti atsparumo ir prisitaikymo pajėgumus, gamtos procesais pagrįstus sprendimus ir galimybes diegti inovacijoms;
3. pripažįsta, kad apie 800 regioninių valdžios institucijų 17 valstybių narių paskelbė kritinę klimato padėtį, o tai sudaro apie 40 % ES piliečių, gyvenančių vietos ir regionų valdžios institucijų, kurių politiniai vadovai papildomai pabrėžė, oficialiai patvirtino ir paskelbė sudėtingą kritinę klimato padėtį visame pasaulyje, teritorijoje; pažymi, kad tai suteikia didelę paramą aktyviai imtis vadovaujamojo vaidmens siekiant neutralaus poveikio klimatui Europos pabrėžiant perspektyvą „iš apačios į viršų“⁽¹⁾;
4. pabrėžia, kad COVID-19 pandemija dar labiau pabrėžė būtinybę kuo anksčiau imtis koordinuotų veiksmų: dabartinė su pandemija susijusi patirtis parodė, kad reikia didinti socialinių ir ekonominių sistemų atsparumą didelio masto sutrikimams, nes dėl nenumatytų krizių kyla papildoma rizika, ypač pernelyg siauro profilio ekonomikose;
5. pabrėžia, kad ES prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo politika turi būti geriau susieta tiek su viešojo, tiek ir su privataus sektoriaus bei piliečių veikla ES klimato politikos srityse, tokiose kaip apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS), Sprendimas dėl pastangų pasidalijimo ir žemės naudojimas, žemės naudojimo keitimas ir miškininkystė (LULUCF). Norėdama ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą, ES turi sparčiau mažinti visų sektorių veiklos priklausomybę nuo iškastinio kuro. Atsakomybė už pastangų pasidalijimo direktyvos įgyvendinimą, ypač šildymo, aušinimo, žemės naudojimo ir transporto srityse, visų pirma tenka miestams ir regionams, šiuo tikslu bendradarbiaujantiems su pramone.

Subnacionalinių Vyriausybių sąsajos su JT darnaus vystymosi tikslais ir JT bendrąją klimato kaitos konvencija (JTBKKK)

6. mano, kad subnacionalinės Vyriausybės turi atlikti labai svarbų vaidmenį didinant pasaulinius užmojus klimato srityje, o prisitaikymo prie klimato kaitos politika turėtų atlikti esminį vaidmenį nustatant JT darnaus vystymosi tikslus (DVT); ES turi sukurti paskatas savivaldybėms siekti DVT;

⁽¹⁾ <https://climateemergencydeclaration.org/climate-emergency-declarations-cover-15-million-citizens/>

7. ragina JTBBBB oficialiai pripažinti subnacionalinio lygmens vaidmenį prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo politikoje, aktyviai skatinti subnacionalinio lygmens valdžios institucijas joje dalyvauti ir pasiūlyti šalims patvirtinti plataus užmojo tikslus; atkreipia dėmesį į vietos lygmens parengtus savanoriškus vietos vertinimus, kuriuose pabrėžiama, kad miestai yra lygmuo, kuriame vykdomi didelį poveikį darantys veiksmai ir kuriame geriausiai išnagrinėjama įvairių DVT sinergija ir tarpusavio sąsajos;

8. mano, kad Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencija (COP 26) yra itin svarbus žingsnis siekiant, kad ES taptų pasaulinių veiksnių klimato kaitos srityje lydere, ir pabrėžia, kad šiuo metu vykdoma regionų ir miestų veikla ir išipareigojimai turėtų atlikti svarbų ir matomą vaidmenį COP 26; yra pasirengęs remti ES institucijas bendradarbiaujant su JTBBBB siekiant didinti subnacionalinių Vyriausybių matomumą ir pripažinimą pasaulinėje klimato diplomatijoje ir veikloje; šiomis aplinkybėmis atkreipia dėmesį į bendradarbiavimą su tarptautinėmis bendruomenėmis ir tinklinėmis organizacijomis, tokiomis kaip ICLEI, UNDER2Coalition, Regions4, Klimato aljansas ir UCLG (Vieningi miestai ir vietos valdžios institucijos).

Įtakingesnės ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos, grindžiamos naujomis įžvalgomis, mokymusi ir inovacijomis, kūrimas

9. palankiai vertina naujos ir platesnio užmojo ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos planą, kuriame prisitaikymui prie klimato kaitos suteikiama daugiau svarbos ES 2030 m. ir 2050 m. klimato siekiuose, gerinant žinias, tobulinant planavimą ir spartinant veiksmus bei pripažįstant regionų ir vietos lygmens prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių poreikį; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia būtinybę veiksmingai integruoti prisitaikymo prie klimato kaitos klausimus į visas politikos sritis; ragina Komisiją parengti naują ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategiją su aiškiais tikslais ir rodikliais laikantis aktyvaus subsidarumo ir proporcingumo principų;

10. mano, kad norėdama padėti subnacionalinėms valdžios institucijoms taikyti pasaulines DVT priemones, pati ES turi rodyti pavyzdį; būtent todėl šiomis vertybėmis jis turi grįžti savo bendradarbiavimą su potencialiais partneriais už ES ribų;

11. pabrėžia, kad norint imtis veiksnių reikia Europos masto prisitaikymo prie klimato kaitos sistemos ir gerai veikiančios daugiapakopio valdymo struktūros su aiškiai nustatyta atsakomybe. Svarbu sukurti veiksmingas regionų ir vietos prisitaikymo prie klimato kaitos padarinių ir jų švelninimo priemones pasitelkiant bendrus viešojo, privačiojo ir trečiojo sektorių tinklus ir gerinant žinias, pajėgumus ir finansinius išteklius;

12. pabrėžia gamtos procesais pagrįstų sprendimų svarbą prisitaikymui prie klimato kaitos, nes jų įgyvendinimas suteikia galimybių įveikti tarpusavyje susijusias klimato, gamtos ir sveikatos krizes; šie sprendimai naudingi tiek socialinėje, tiek ekologijos srityse, kartu jie skatina tvarumą ir atsparumą. Gamtos procesais pagrįsti sprendimai taip pat gali būti svarbi priemonė siekiant įgyvendinti DVT ir JTBBBB užmojus, visų pirma siekiant išnaudoti įvairių DVT ir klimato politikos veiksnių sinergiją;

13. pabrėžia, kad prisitaikymui prie klimato kaitos prireiks reikšmingų pokyčių ir šis tikslas turės būti įtrauktas kaip kompleksinis teritorijų planavimo ir valdymo prioritetasis; prisitaikymo prie klimato kaitos politika turi didelio poveikio sveikatai ir socialiniam teisingumui;

14. pažymi, kad pasirengimas vietos lygmeniu prisitaikyti prie klimato kaitos skiriasi tiek visame pasaulyje, tiek ir Europoje. Dabartiniuose savivaldybių parengtuose bendruose rizikos valdymo ir pasirengimo planuose nėra plačiai įtraukta su klimatu susijusi rizika;

15. pabrėžia, kad norint, kad visi klimato srities veiksmai, įskaitant prisitaikymą prie klimato kaitos, būtų sėkmingi, jie turi būti grindžiami geriausiomis sukauptomis žiniomis ir naujovėmis ir būtų visiškai priklausomi nuo piliečių pritarimo; vietos ir regionų valdžios institucijos yra patikimiausias valdžios lygmuo, nes jos geriausiai žino, ko reikia ir kaip veiksmingiausiai patenkinti Europos piliečių poreikius ir lūkesčius;

16. ragina Europos Komisiją ir valstybes nares remti pokyčius šiose srityse:

a. tvarumas kaip „nauja įprasta praktika“ visoms bendruomenėms, įmonėms ir asmenims;

- b. tvarus vystymasis, anglies dioksido poveikio neutralumas, žiedinė ekonomika ir atsparumas – pagrindinis visų, tiek viešųjų, tiek privačiųjų, įskaitant biudžeto sudarymo procesus, sprendimų priėmimo principas;
- c. į tvarumą orientuotas planavimas ir žiniomis, bendradarbiavimu ir gera patirtimi grindžiami veiksmai;
- d. tvarumo moksliniai tyrimai ir bendra veikla – daugiadalykė ir tarpdalykė – siekiant didinti ir įvairinti praktinę patirtį;
- e. skaitmeninis junglumas visiems tinkamų įgūdžių turintiems piliečiams, kaip kompleksinis elementas, užtikrinantis žaliąją ir skaitmeninę pertvarką;
- f. visų šių elementų integravimo į visus mokymosi sprendimus Europos Sąjungoje metodai; ir
- g. miestų ir regionų finansavimas, skirtas darbo jėgos perkvalifikavimui ir jos kvalifikacijos kėlimui;
17. rekomenduoja mažinti anglies dioksido išmetimą iki minimumo sumažinant neigiamą produktų, paslaugų ir organizacijų poveikį; taip pat ragina daugiau dėmesio skirti anglies dioksido mažinimui, parodant teigiamą būsimą poveikį, kurį produktai, paslaugos ar organizacijos gali sukurti tvarumo požiūriu;
18. remia vietos mokslinių platformų, skirtų klimato kaitai (jau veikiančių įvairiuose regionuose ir atliekančių vietos Tarpvyriausybines klimato kaitos komisijos vaidmenį), kūrimą siekiant skatinti bendradarbiavimą su mokslininkais ir remti vietos lygmeniu išrinktų pareigūnų sprendimų priėmimą;
19. pabrėžia, kad asmeninio, bendruomenių ir regioninio atsparumo didinimas yra pagrindinis prisitaikymo prie klimato kaitos veiksnys; atkreipia dėmesį į žmonių sąmoningumo, mokymosi, gebėjimų ugdymo ir koncepcijų svarbą siekiant stiprinti tarpregioninio ir tarptautinio bendradarbiavimo kultūrą, kad ji galėtų veikti pasauliniu mastu;
20. ragina Komisiją sukurti ir plačiau naudoti Europos masto bendradarbiavimo priemonės, kad būtų kartu kuriami nauji sprendimai klimato iššūkiams spręsti, ir ragina kurti virtualias skaitmeninio konsultavimo komandas ir tarpusavio mentorystę naujai, inovatyviai, tvariai regionų ir vietinei plėtrai remti; regionai ir miestai nori būti bandomosiomis laboratorijomis, kuriose kuriami nauji sprendimai, galintys patenkinti įvairius ES teritorijų poreikius;
21. pabrėžia gyvųjų laboratorijų tinklo naudą siekiant panaikinti „prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo atotrūkį“ ir skatinti tvariam vystymuisi skirtas inovacijas;
22. pabrėžia žemės ūkio ir miškininkystės (BŽŪP) vaidmenį pasaulinėje klimato politikoje, nes jos atlieka svarbų vaidmenį didinant atsparumą ir tvarumą ir skatinant inovatyvius sprendimus kaimo vietovėse; atsižvelgiant į tai, žaliajo kurso tikslai, ypač biologinės įvairovės strategija ir strategija „Nuo ūkio iki stalo“, turi būti integruoti į BŽŪP, nutraukiant subsidijų ir žemės ūkio naudmenų ploto dydžio ryšį ir subsidijas susiejant su griežtais ir privalomais klimato apsaugos, biologinės įvairovės, pesticidų naudojimo ir gyvūnų gerovės standartais, trumpesnėmis tiekimo grandinėmis ir vietos gamybos skatinimu;
23. atkreipia dėmesį į teigiamą biologinės įvairovės išsaugojimo politikos ir klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos politikos – pagrindinių ramsčių, kuriais grindžiama visuotinė kova su klimato kaita – sąveiką;
24. pabrėžia prevencinių informacinių sistemų, kaip antai „Galileo“ ar „Copernicus“ naudojimo svarbą vertinant pavojus ir riziką vietos lygmeniu. Tam reikia sistemingesnių ir visapusiškesnių regionų ir vietos duomenų gavybos ir apdorojimo sprendimų, pavyzdžiui, naudojant palydovus ir jutiklius su GIS pagalbinėmis priemonėmis, kad būtų galima nustatyti pažeidžiamumą, susijusį su įvairia su klimatu susijusia rizika; ragina vietos ir regionų valdžios institucijas naudoti ir eksploatuoti turimus duomenis ir paslaugas, ypač „Copernicus“ klimato kaitos paslaugas (C3S);

25. pabrėžia, kad būtina toliau investuoti į svarbias kosmoso technologijas, nes jos yra tvaraus ir atsparaus vystymosi pagrindas ir teikia aktualią informaciją apie su klimatu susijusią riziką ir prisitaikymo prie klimato kaitos priemones; yra pasirengęs šioje srityje bendradarbiauti su Komisija, JRC ir EAA siekiant nustatyti, kaip padėti vietos ir regionų valdžios institucijoms geriau išnaudoti šias technologijas;

26. atkreipia dėmesį į tai, kad prisitaikymas prie klimato kaitos turėtų būti pripažintas svarbiu Europos žaliojo kurso, kaip naujos ES augimo strategijos, ramsčiu; palankiai vertina pasiūlytą Europos klimato teisės aktą, kaip priemonę sukurti visapusišką klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos sistemą.

Miestai ir regionai turėtų atlikti svarbesnį vaidmenį prisitaikymo prie klimato kaitos politikoje

27. pabrėžia, kad miestai ir regionai yra novatoriai ir kelrodžiai klimato politikos ir prisitaikymo prie jos srityje, dažnai dalyvauja mokslinių tyrimų ir inovacijų projektuose, pavyzdžiui, pagal programas „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“, kad galėtų veikti kaip prisitaikymo prie klimato kaitos ambasadoriai visoje Europoje ir skatintų tarpvalstybinį subnacionalinio lygmens bendradarbiavimą sprendžiant klimato kaitos problemas;

28. pažymi, kad vietos valdžios institucijos yra atsakingos už daugiau kaip 70 % klimato kaitos mažinimo priemonių ir iki 90 % prisitaikymo veiksmų ir kad prisitaikymo prie klimato kaitos politika neveiks, jei nebus atsižvelgta į vietos regionų ir miestų poreikius, nuomonę ir patirtį; pažymi, kad apskaičiuota, kad Europos Sąjungoje apie 40 % miestų, kuriuose gyvena daugiau kaip 150 000 gyventojų, yra priėmę prisitaikymo prie klimato kaitos planus ⁽²⁾;

29. pažymi, kad skaitmeninės taikomosios programos gali atlikti svarbų vaidmenį padedant vietos ir regionų valdžios institucijoms įgyvendinti darnaus vystymosi ir klimato tikslus arba prisitaikyti prie klimato kaitos. Todėl norint prisitaikyti prie klimato kaitos ir sušvelninti jos poveikį visada reikia atsižvelgti į tvirus skaitmeninius sprendimus; būtina keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, taip pat visada kontroliuoti faktinių skaitmeninių sprendimų efektyvumą;

30. pabrėžia, kad keičiantis klimatui labiausiai pastebimą poveikį Europoje ir pasaulyje sukelia ekstremalios oro sąlygos, tokios kaip karščio bangos, potvyniai, vandens trūkumas, miškų gaisrai ir ligos, dėl kurių prarandama daug žmonių gyvybių, patiriama finansinės žalos ir blogėja gyvenimo kokybė; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad kaimo gyventojų skaičiaus mažėjimas, galimybės naudotis derlingu dirvožemiu ir biologinės įvairovės praradimas tampa vis didėjančia pasauline problema, turėsančia didelių pasekmių Europoje ⁽³⁾;

31. pabrėžia dviejų į klimatą orientuotų misijų – „klimatui atsparios Europos“ ir „100 klimato požiūriu neutralių miestų iki 2030 m.“ svarbą; yra pasirengęs bendradarbiauti su Komisija skatinant visai Europos teritorijų geografinei, socialinei ir ekonominei įvairovei atstovaujančias bendruomenes, miestus ir regionus teikti paraiškas ir siūlyti kandidatūras; yra pasirengęs kartu su misijomis, Merų paktu ir kitais subjektais parengti įgyvendinimo planą klimato neutralumo tikslui pasiekti;

32. rekomenduoja, kad Europos aplinkos agentūra (EAA), kartu su įvairiomis ekspertų organizacijomis, pvz., Jungtinių tyrimų centru, miestų darbotvarkės partnerystė prisitaikymo prie klimato kaitos srityje ⁽⁴⁾ ir Merų paktas dėl klimato ir energetikos ⁽⁵⁾, reguliariai teiktų naujausią informaciją apie mokslines žinias ir pristatytų konkrečius projektus, susijusius su klimato kaita, poveikiu ir pažeidžiamumu pagrindiniuose Europos biogeografiniuose regionuose;

33. pabrėžia, kad klimato kaitos poveikis yra nevienodas ir kad teritoriniams veiksniams tenka esminis vaidmuo pasirenkant tinkamą politiką; tinkami prisitaikymo veiksmai priklauso nuo specifinio pažeidžiamumo, pavyzdžiui, ES atokiausiuose regionuose, salose, kalnuotose vietovėse, pakrančių zonose ir Arktyje;

34. ragina imtis skubių priemonių Arktyje, kur žiemos temperatūra jau yra 2,5 °C aukštesnė palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, o tai reiškia, kad jūros ledas ir sniegas tirpsta precedento neturinčiu greičiu, kaip neseniai tai dar kartą patvirtino, pavyzdžiui, MOSAiC ekspedicija. Šiam regionui būtinas ypatingas dėmesys dėl didesnio Arkties pažeidžiamumo klimato atšilimo reiškiniai, kuris vadinamas „poliariniu stiprėjimu“;

⁽²⁾ Ataskaita dėl ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos įgyvendinimo (COM(2018) 738 final).

⁽³⁾ <https://www.eea.europa.eu/themes/climate-change-adaptation>

⁽⁴⁾ <https://ec.europa.eu/futurium/en/climate-adaptation>

⁽⁵⁾ <https://www.eumayors.eu/>

35. atkreipia dėmesį į išskirtinį Viduržemio jūros regiono gamtos turtingumą ir didelį jo pažeidžiamumą vykstant stichinėms nelaimėms, klimato kaitai ir socialinei bei ekonominei plėtrai. Norint padidinti gamtos išteklių tvarumą, ypač siekiant apsaugoti biologinę įvairovę, reikia imtis konkrečių veiksmų;

36. pabrėžia, kad klimato kaita yra glaudžiai susijusi su socialiniais ir ekonominiais pokyčiais, tokiais kaip urbanizacija; pabrėžia, kad Europos miestų teritorijos, kuriose gyvena trys ketvirtadaliai gyventojų, susiduria su klimato iššūkiais, kuriems reikia pritaikytų sprendimų ir ES bei valstybių narių paramos⁽⁶⁾; taip pat pabrėžia, kokios svarbios yra kaimo ir priemiesčių teritorijos, kuriose kartais sunkiau sumažinti išmetamą teršalų kiekį, todėl ragina ir ten imtis reikiamų sprendimų;

37. pabrėžia, kad daugiapakopis dialogas klimato ir energetikos klausimais gali tapti galinga priemone užtikrinant veiksmingą vertikaliąją integraciją ir prisitaikymo prie klimato kaitos politikos integravimą; jis turėtų būti išplėstas ir apimti visą žaliąjį kursą;

38. pabrėžia lemiamą Merų pakto dėl klimato ir energetikos bei panašių iniciatyvų vaidmenį priartinant prisitaikymo politiką prie miestų ir regionų, taip pat svarbų pakto signatarų vaidmenį įgyvendinant tvarios energijos ir klimato veiksmų planus;

39. atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu plačiau naudoti, plėsti ir diegti novatoriškas skaitmenines technologijas, kurios būtų naudingos integracijos pajėgumams ir sanglaudai, siekiant pažangios teritorinės strategijos. Šios technologijos, pavyzdžiui, 5G technologija, daiktų internetas ir duomenų analitika, turėtų būti laikomos skaitmeninės ir žaliosios regionų ir miestų pertvarkos veiksniais ir ypač revoliuciniu skaitmeninių viešųjų paslaugų teikimo, energijos vartojimo efektyvumo, kultūros ir turizmo skatinimo ir socialinės bei teritorinės sanglaudos svertu;

40. pabrėžia energetikos sistemų vaidmenį prisitaikant prie klimato kaitos ir jų tarpusavio sąsajas, kaip nurodyta komunikate dėl ES energijos sistemų integracijos strategijos⁽⁷⁾, ir ragina Europos Komisiją toliau nagrinėti šias sąsajas imantis tolesnių su šiuo komunikatu susijusių veiksmų;

41. pabrėžia, kad svarbu stiprinti Europos partnerystes tarp regionų ir miestų pasitelkiant pažangiosios specializacijos koncepcijas; ragina sustiprinti miestų ir regionų vaidmenį Prisitaikymo prie klimato kaitos platformoje⁽⁸⁾ ir yra pasirengęs stiprinti bendradarbiavimą visų pirma su Europos aplinkos agentūra, EIT „Climate KIC“ ir mokslinių tyrimų centru;

42. atkreipia dėmesį į būtinybę gerinti regionų ir miestų įgyvendinimo pajėgumus ir užtikrinti pakankamą skaičių darbuotojų, įskaitant kvalifikuotus darbuotojus. Ypač savivaldybių lygmeniu reikia sistemingai pasirūpinti reikalinga darbo jėga, kad būtų galima koordinuoti daugelį darbo ir atsakomybės sričių, susijusių su darnaus vystymosi ir klimato politikos tikslų įgyvendinimu.

Finansavimas ir bendrosios taisyklės

43. ragina Komisiją ypatingą dėmesį skirti CO₂ kainų nustatymo sistemai. Klimato pokyčiams reikalingos naujos, ypač privačios investicijos į prisitaikymą prie klimato kaitos ir jos švelninimą. Siekiant pritraukti reikiamų investicijų, turėtų būti nustatyta nuspėjamo ir tinkamo lygio CO₂ kaina. Tokia sistema turėtų paskatinti energetikos ir kitas bendroves atlikti svarbų vaidmenį siekiant klimato politikos tikslų ir kuriant naujus anglies dioksido požiūriu neutralius sprendimus;

44. pabrėžia, kad prireiks veiksmingesnės CO₂ apmokestinimo sistemos, įskaitant pasienio anglies dioksido korekcinį mechanizmą, kad CO₂ taptų skaidria ekonomikos sistemos dalimi ir būtų skatinamas perėjimas prie anglies dioksido poveikio neutralumo; taip būtų sukurtos naujos vienodos sąlygos tvariams veiksams ir tai būtų labai svarbi priemonė siekiant, kad CO₂ sistema taptų skaidri visais lygmenimis ir visuose sektoriuose;

⁽⁶⁾ <https://www.eumayors.eu/>

⁽⁷⁾ COM(2020) 299 final

⁽⁸⁾ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/>

45. pritaria EP raginimui sukurti naujausiais Tarpvyriausybinių klimato kaitos komisijos (IPCC) naudojamais moksliniais skaičiavimais paremtą ES 27 grynąjį šiltnamio efektą sukeliančių dujų biudžetą, kuris sudarytų teisingą Sąjungai tenkančią likusio pasaulinio galimo išmesti teršalų kiekio dalį, laikantis Paryžiaus susitarimo tikslų, ir kuriuo remiantis būtų nustatytas Sąjungos grynojo nulinio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio užtikrinimo ne vėliau kaip 2050 m. kelias;
46. ragina ES pasaulio mastu imtis tvirto vadovaujamojo vaidmens siekiant iki 2030 m. sukurti būtinas CO₂ kainų nustatymo ir biudžeto sudarymo sistemas ir derėtis dėl panašių elementų su savo pasauliniais prekybos partneriais;
47. siūlo skatinti ilgalaikes ES finansuojamas su prisitaikymu susijusias investicijas į infrastruktūrą; pabrėžia, kad svarbu turėti tinkamas finansavimo galimybes prisitaikymui prie klimato visais valdžios lygmenimis, taip pat ištirti galimas naujas esamų įrenginių galimybes ir ieškoti naujų ir inovatyvių sprendimų;
48. rekomenduoja ES ir nacionalinėms Vyriausybėms užtikrinti stabilų ir sistemingą viešąjį prisitaikymo, pavyzdžiui, komunalinių paslaugų, skubios pagalbos ir gelbėjimo paslaugų ir sveikatos priežiūros, finansavimą. Prevencinis prisitaikymas prie klimato kaitos reikalauja visapusiškų investicijų į infrastruktūrą ir gelbėjimo pajėgumus, kuriomis į bendras tvarumo priemones įtraukiamas prisitaikymas prie klimato kaitos ir jos švelninimas;
49. palankiai vertina paskelbimą apie žaliąsias obligacijas klimato srities veiksmams finansuoti; išpėja, kad viešųjų išteklių gali nepakakti patenkinti visus prisitaikymo poreikius ir kad turėtų būti skatinamas privatus prisitaikymo pastangų finansavimas; Taksonomijos kriterijai ir praktinis veiksmų, kurie laikomi tvariais ir nedarančiais žalos, valdymas turi būti parengti nesukuriant administracinės naštos norintiems tvariai investuoti. Tai ypač aktualu tada, kai šių aspektų atveju neapsiribojama galiojančiais ES ir valstybių narių teisės aktais;
50. palankiai vertina tai, kad naujoje 2021–2027 m. sistemoje daugiausia dėmesio bus skiriama pažangesnei Europai ir žalesnei, anglies dioksido neišskiriančiai Europai; ragina RK skirti svarbesnį vaidmenį vadovaujant įvairių priemonių, skirtų regioninėms viešojo ir privačiojo sektorių investicijoms į prisitaikymą prie klimato kaitos ir jos švelninimą, naudojimui; tai apima ir paramą vietos lygmens strategijoms ir vietos valdžios institucijų įgalėjimą valdant ES, nacionalinius, regioninius ir vietos fondus; atkreipia dėmesį į tai, kad Europos programomis turėtų būti skatinama kurti veiksmingus klimato srities sprendimus ir jais dalytis, kad jais galėtų pasinaudoti įvairaus dydžio savivaldybės;
51. nurodo, kad vietos ir regionų valdžios institucijos geriausiai žino piliečių poreikius ir iššūkius ir yra atsakingos už ES politikos įgyvendinimą vietos ir regionų lygmeniu. Todėl valstybės narės turi įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į sprendimų priėmimo procesus, susijusius su ES ir nacionaliniais teisės aktais. RK ragina valstybes nares, remiantis subsidiarumo principu, vietos ir regionų valdžios institucijoms deleguoti fondų ir finansinių priemonių valdymą;
52. atkreipia dėmesį į naują Europos investicijų banko (EIB) išsipareigojimų lygį, kurio tikslas – iki 2025 m. padidinti finansavimo dalį klimato politikai ir aplinkos tvarumui ir parengti Klimato banko veiksmų planą⁽⁹⁾; palankiai vertina tai, kad sistemingam fizinių klimato kaitos pavojų vertinimui buvo įdiegta EIB klimato rizikos vertinimo sistema (CRA);
53. pabrėžia, kad naujosios ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos kūrimas turi būti grindžiamas Europos žaliojo kurso principais; primygtinai ragina Komisiją pripažinti miestus ir regionus visaverčiais šios sistemos partneriais ir veiksmingiau šalinti atotrūkį tarp vietos, pagal principą „iš apačios į viršų“ rengiamų ir nacionalinių prisitaikymo strategijų.

⁽⁹⁾ <https://www.eib.org/en/about/partners/cso/consultations/item/cb-roadmap-stakeholder-engagement.htm>

Didesnis nuoseklumas ir geresnė veikla visoje Europoje

54. atkreipia dėmesį į tai, kad Klimato pakto tikslai priklauso nuo aktyvaus subsidarumo ir daugiapakopio valdymo: RK yra pasirengęs teikti savo politinę paramą Klimato pakto ⁽¹⁰⁾ įgyvendinimui ir pristatyti jį visuose Europos miestuose ir regionuose. Atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją įtraukti prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmus į šią svarbią iniciatyvą;
55. pabrėžia Europos klimato pakto potencialą, kaip, viena vertus, novatorišką valdymo priemonę, stiprinančią vietos ir regionų valdžios institucijų ir Europos institucijų bendradarbiavimą, ir, kita vertus, bendrą iniciatyvą, skirtą skatinti vietos klimato paktų kūrimą visoje ES ir sukurti palankias sąlygas taikyti geriausią praktiką, taip pat ir prisitaikymo prie klimato kaitos srityje;
56. pakartoja, kad svarbu įtraukti prisitaikymo prie klimato kaitos politiką į teritorinės infrastruktūros ir kraštovaizdžio planavimą ir valdymą ⁽¹¹⁾: miestai ir regionai turėtų dėti daug pastangų;
57. palankiai vertina pasiūlymą dėl plataus užmojo 2030 m. Klimato tikslų plano ir ragina Komisiją į šią programą taip pat įtraukti prisitaikymo prie klimato kaitos priemones ir tikslus;
58. pabrėžia, kad keliomis iniciatyvomis, pavyzdžiui, piliečių dialogais, teritorinio poveikio vertinimais, daugiapakopiais energetikos ir klimato dialogais ir regioninių centrų tinklu bei Europos miestų iniciatyva įgyvendinant sanglaudos politiką po 2020 m., galima remti tiek prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmų vertinimą, tiek strateginės darbotvarkės nustatymą, įtraukiant tuos, kuriems tiesioginį poveikį daro klimato kaita ir prisitaikymo priemonės;
59. džiaugiasi iniciatyvos „Renovacijos banga“ paskelbimu, nes ši į ateitį orientuota iniciatyva sustiprina ES pastangas vienoje iš pagrindinių sričių siekiant mūsų klimato srities tikslų; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją toliau plėtoti pastatų atnaujinimą siekiant prisitaikymo prie klimato kaitos tikslų ir didinant apstatytos aplinkos atsparumą;
60. atkreipia dėmesį į tai, kad klimato kaitos poveikis piliečiams skiriasi priklausomai nuo jų socialinio ir ekonominio pažeidžiamumo, amžiaus ir lyties; todėl socialinis prisitaikymo politikos aspektas turėtų būti kruopščiai apsvarstytas naujojoje ES strategijoje, remiantis Europos aplinkos agentūros šioje srityje atliekamu darbu ⁽¹²⁾;
61. pabrėžia, kad valstybės narės šiuo metu rengia įvairius planus ir strategijas, pavyzdžiui, prisitaikymo prie klimato kaitos strategijas, nacionalinius energetikos ir klimato planus, nacionalines ilgalaikes strategijas ir darnaus vystymosi strategijas bei kitas sektorių politikos priemones, pavyzdžiui, biologinės įvairovės, miškininkystės, žemės ūkio ar žemėtvarkos; atkreipia dėmesį į tai, kad dėl to kyla painiavos pavojus miestams ir regionams, ir ragina Europos Komisiją persvarstyti bendrą sistemą, kad būtų laikomasi labiau integruoto požiūrio;
62. ragina Komisiją primygtinai rekomenduoti valstybėms narėms įtraukti subnacionalines Vyriausybes į savo prisitaikymo prie klimato kaitos strategijų rengimą ir skatinti regioninių ir vietos strategijų rengimą bei regioninių nacionalinių strategijų suskirstymą; RK yra pasirengęs šiuo tikslu surengti daugiapakopį dialogą energetikos ir klimato klausimais.

2020 m. gruodžio 10 d., Briuselis.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁰⁾ Žr. Nuomonę Nr. 1360/2020 „Europos klimato paktas“ (OL C 440, 2020 12 18, p. 99), pranešėjas Rafał Trzaskowski (PL/EPP), prieiga <https://cor.europa.eu/EN/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-1360-2020>.

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/adaptation/what/docs/swd_2013_137_en.pdf

⁽¹²⁾ <https://www.eea.europa.eu/publications/unequal-exposure-and-unequal-impacts>